

DOMSTOLENS DOM (Tredje Afdeling)

11. oktober 2007*

I sag C-98/06,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 68 EF og 234 EF, indgivet af Högsta domstolen (Sverige) ved afgørelse af 8. februar 2006, indgået til Domstolen den 20. februar 2006, i sagen:

Freeport plc

mod

Olle Arnoldsson,

har

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, A. Rosas, og dommerne U. Lõhmus, J. Klučka (refererende dommer), P. Lindh og A. Arabadjiev,

* Processprog: svensk.

generaladvokat: P. Mengozzi
justitssekretær: R. Grass,

efter at der er afgivet indlæg af:

- Freeport plc ved advokaterne M. Tagaeus og C. Björndal

- Olle Arnoldsson ved advokat A. Bengtsson

- Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved L. Parpala, V. Bottka og A.-M. Rouchaud-Joët, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 24. maj 2007,

afsagt følgende

Dom

- ¹ Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 6, nr. 1, i Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EFT 2001 L 12, s. 1).

- 2 Denne anmodning er fremsat inden for rammerne af en sag mellem det britiske selskab Freeport plc (herefter »Freeport«) og Olle Arnoldsson, der er anlagt af sidstnævnte mod nævnte selskab ved en anden ret end retten på det sted, hvor selskabet har hjemsted.

Retsforskrifter

- 3 Det anføres i betragtning 2, 11, 12 og 15 til forordning nr. 44/2001:

»(2) Visse forskelle mellem de nationale regler for retternes kompetence og for anerkendelse af retsafgørelser virker hæmmende for det indre markeds funktion. Det er tvingende nødvendigt at vedtage bestemmelser, der kan gøre reglerne for retternes kompetence på det civil- og handelsretlige område ensartede og forenkle formaliteterne med henblik på en hurtig og enkel anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser truffet i medlemsstater, der er bundet af denne forordning.

[...]

(11) Kompetencereglerne bør frembyde en høj grad af forudsigelighed og være baseret på sagsøgtens bopæl som det principielle kriterium, og dette kompetencekriterium bør altid kunne gøres gældende, undtagen i enkelte velafgrænsede tilfælde, hvor det på grund af sagens genstand eller af hensyn til parternes aftalefrihed er berettiget at lægge et andet tilknytningsmoment til grund. [...]

(12) Som kompetencekriterium bør sagsøgtes bopæl suppleres med alternative kriterier baseret på en sags nære tilknytning til en bestemt ret eller på hensynet til god retspleje.

[...]

(15) Af hensyn til en harmonisk retspleje er det nødvendigt at mindske risikoen for parallelle retssager mest muligt og undgå, at der træffes indbyrdes uforenelige retsafgørelser i to medlemsstater. [...]«

4 Forordningens artikel 2, stk. 1, der er indeholdt i kapitel II, afdeling 1, med overskriften »Almindelige bestemmelser«, har følgende ordlyd:

»Med forbehold af bestemmelserne i denne forordning skal personer, der har bopæl på en medlemsstats område, uanset deres nationalitet, sagsøges ved retterne i denne medlemsstat.«

5 Samme forordnings artikel 3, der ligeledes findes i nævnte kapitel II, afdeling 1, er affattet således:

»1. Personer, der har bopæl på en medlemsstats område, kan kun sagsøges ved retterne i en anden medlemsstat i medfør af de regler, der er fastsat i afdeling 2-7.

2. I særdeleshed kan de nationale kompetenceregler, der er angivet i bilag I, ikke gøres gældende imod dem.«

- 6 Artikel 5 i forordning nr. 44/2001, der er indeholdt i afdeling 2 i samme kapitel II under overskriften »Specielle kompetenceregler«, bestemmer, at en person, der har bopæl på en medlemsstats område, under visse betingelser kan sagsøges i en anden medlemsstat.

- 7 Videre bestemmes det i samme forordnings artikel 6, nr. 1 og 2, der ligeledes findes i afdeling 2, at:

»En person, der har bopæl på en medlemsstats område, kan endvidere sagsøges:

- 1) såfremt der er flere sagsøgte, ved retten i den retskreds, hvor en af de sagsøgte har bopæl, forudsat at kravene er så snævert forbundne, at det er ønskeligt at behandle og påkende dem samtidig for at undgå uforenelige afgørelser i tilfælde af, at kravene blev påkendt hver for sig

- 2) når der er tale om krav mod den pågældende som tredjemand, ved den ret, hvor den oprindelige sag er anlagt, medmindre denne kun er anlagt for at unddrage den pågældende det værneting, der ville være kompetent i hans sag.«

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 8 Et selskab, som Olle Arnoldsson samarbejdede med, har siden 1996 udført projekter med henblik på udvikling af handelscentre af typen »fabriksudsalg« forskellige steder i Europa. Freeport købte fra det nævnte selskab flere af disse projekter, bl.a. det mest udviklede af disse, nemlig det i Kungsbacka (Sverige).

- 9 Under et møde, der blev afholdt den 11. august 1999 mellem Olle Arnoldsson og direktøren for Freeport, blev der indgået en mundtlig aftale mellem de to om, at Olle Arnoldsson personligt skulle have udbetalt en »success fee« (herefter »succespræmie«) på 500 000 GBP i forbindelse med åbningen af fabriksudsalget i Kungsbacka.

- 10 Ved skriftligt tilsagn af 27. august 1999 bekræftede Freeport denne mundtlige aftale samtidig med, at selskabet tilføjede tre betingelser for udbetaling af præmien. Olle Arnoldsson accepterede disse betingelser, hvoraf den ene var, at udbetalingen til ham skulle ske fra det selskab, der i fremtiden ville blive ejer af centret i Kungsbacka. Efter nye forhandlinger fremsendte Freeport den 13. september 1999 en skriftlig bekræftelse til Olle Arnoldsson af den aftale, der var indgået med ham (herefter »aftalen«).

- 11 Fabriksudsalget i Kungsbacka blev indviet den 15. november 2001 og ejes af det svenske selskab Freeport Leisure (Sweden) AB (herefter »Freeport AB«), der driver centret. Dette selskab er ejet af et datterselskab af Freeport, som ejer 100% af aktierne i Freeport AB.

- 12 Olle Arnoldsson har stillet krav om betaling til såvel Freeport AB som Freeport af den succespræmie, hvorom han havde indgået aftale med sidstnævnte selskab. Freeport AB har afvist kravet med den begrundelse, at selskabet ikke er part i aftalen, og at selskabet desuden slet ikke eksisterede på det tidspunkt, hvor aftalen blev indgået.

- 13 Da Olle Arnoldssons krav ikke blev imødekommet, anlagde han den 5. februar 2003 sag ved Göteborgs tingsrätt med påstand om, at de to selskaber blev dømt til solidarisk at betale ham 500 000 GBP eller et tilsvarende beløb i svenske kroner med rente.
- 14 Til støtte for, at Göteborgs tingsrätt har kompetence i forhold til Freeport, har Olle Arnoldsson henvist til artikel 6, nr. 1, i forordning nr. 44/2001.
- 15 Freeport har fremsat en formalitetsindsigelse med henvisning til, at selskabet ikke har hjemsted i Sverige, og at der ikke er en tilstrækkelig snæver forbindelse mellem kravene til, at Göteborgs tingsrätt kan anses for at have kompetence som omhandlet i nævnte bestemmelse. I denne henseende har Freeport gjort gældende, at det søgsmål, der er anlagt mod selskabet, udspringer af et kontraktforhold, mens det søgsmål, der er anlagt mod Freeport AB, støttes på reglerne om erstatning uden for kontrakt, idet der ikke er et kontraktmæssigt forhold mellem Olle Arnoldsson og Freeport AB. Denne forskel med hensyn til retsgrundlaget for de søgsmål, der er anlagt mod Freeport AB og Freeport, indebærer, at artikel 6, nr. 1, i forordning nr. 44/2001 ikke kan finde anvendelse, idet der ikke kan påvises nogen sammenhæng mellem de to krav.
- 16 Formalitetsindsigelsen blev forkastet af Göteborgs tingsrätt.
- 17 Freeport iværksatte appel til Hovrätten för Västra Sverige, som forkastede appellen.
- 18 Selskabet har herefter indbragt sagen for Högsta domstolen, som i forelæggelses-afgørelsen har henvist til, at Domstolen i dom af 27. september 1988, Kalfelis (sag 189/87, Sml. s. 5565), har fastslået, at en ret, der i henhold til artikel 5, nr. 3, i

konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager (EFT 1978 L 304, s. 17, herefter »Bruxelles-konventionen«), har kompetence til at påkende den del af et krav, der støttes på reglerne om erstatning uden for kontrakt, ikke har kompetence til at påkende andre dele af samme krav, der støttes på andre regler. Ifølge den forelæggende ret konkluderede Domstolen på grundlag heraf i præmis 50 i dom af 27. oktober 1998, Réunion européenne m.fl. (sag C-51/97, Sml. I, s. 6511), at to krav, som under samme erstatningsøgsmål rettes mod to forskellige sagsøgte, og som støttes dels på ansvar i kontraktforhold, dels på ansvar uden for kontrakt, ikke kan antages at være indbyrdes sammenhængende. Den forelæggende ret ønsker således oplyst, om det krav, der er fremsat over for Freeport AB, er en sag om kontraktforhold, når selskabets tilsagn hverken er blevet givet af dets repræsentant efter loven eller selskabets befuldmægtigede.

19 Den forelæggende ret har desuden henvist til, at Domstolen i præmis 8 og 9 i Kalfelis-dommen har fastslået, at Bruxelles-konventionens artikel 6, nr. 1, er en undtagelse til princippet om, at det er retterne i den stat, hvor sagsøgte har bopæl, der har kompetencen, og at bestemmelsen skal fortolkes på en sådan måde, at selve princippet ikke drages i tvivl, hvilket bl.a. kunne være tilfældet, hvis det stod en sagsøger frit for at anlægge sag mod flere sagsøgte alene med det formål at unddrage en af de sagsøgte værnetinget i hans bopælsstat. Den forelæggende ret har imidlertid anført, at denne situation udtrykkeligt er nævnt i artikel 6, nr. 2, i forordning nr. 44/2001, men at dette ikke er tilfældet for så vidt angår samme artikels nr. 1. Retten ønsker oplyst, hvorledes nr. 1 skal fortolkes i denne henseende.

20 Den forelæggende ret ønsker endvidere oplyst, om sandsynligheden for, at der gives medhold i sagen, der er anlagt mod den sagsøgte ved retten på det sted, hvor denne har bopæl, skal tages i betragtning på anden vis i forbindelse med vurderingen af risikoen for uforenelige afgørelser som omhandlet i artikel 6, nr. 1, i forordning nr. 44/2001. Freeport har ved Högsta domstolen gjort gældende, at der ikke er nogen som helst risiko for uforenelige afgørelser. Ifølge dette selskab følger det af svensk ret, at aftaler ikke kan forpligte tredjemand, i det foreliggende tilfælde

Freeport AB, til at foretage en betaling. Freeport har på dette grundlag konkluderet, at sagen, der er anlagt mod Freeport AB, ikke hviler på et retligt grundlag og alene er anlagt med det formål at få sagen mod Freeport prøvet ved en svensk ret.

21 Det er under disse omstændigheder, at Högsta domstolen har besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

- »1) Skal et søgsmål, som hviler på en påstand om betalingspligt for et aktieselskab efter afgivelse af et tilsagn, anses for at være en sag om et kontraktforhold ved anvendelsen af artikel 6, nr. 1, i [...] forordning [...] nr. 44/2001 [...], selv om den person, som afgav tilsagnet, på dette tidspunkt hverken var repræsentant eller befuldmægtiget for selskabet?

- 2) Såfremt det første spørgsmål besvares bekræftende: Er det en betingelse for kompetence i medfør af artikel 6, nr. 1 — ud over de i artiklen udtrykkeligt opregnede betingelser — at søgsmålet, som er anlagt mod den sagsøgte, som har bopæl i domsstaten, ikke blot er anlagt med det formål at få det søgsmål, der er anlagt mod en anden sagsøgt, prøvet ved en anden domstol end den domstol, der ellers ville have haft kompetence til at påkende sagen?

- 3) Såfremt det andet spørgsmål besvares benægtende: Skal sandsynligheden for medhold i det søgsmål, der er anlagt mod den sagsøgte, som har bopæl i domsstaten, på anden måde tages i betragtning ved vurderingen af, om der foreligger en sådan risiko for uforenelige afgørelser som omhandlet i artikel 6, nr. 1?«

Om de præjudicielle spørgsmål

Første spørgsmål

- 22 Med sit første spørgsmål ønsker den forelæggende ret oplyst, om et søgsmål, som hviler på en påstand om betalingspligt for et aktieselskab efter afgivelse af et tilsagn, skal anses for at være en sag om et kontraktforhold ved anvendelsen af artikel 6, nr. 1, i forordning nr. 44/2001, selv om den person, som afgav tilsagnet, hverken var selskabets repræsentant efter loven eller dets befuldmægtigede.

Indlæg for Domstolen

- 23 Såvel parterne i hovedsagen som Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber har henvist til, at begrebet kontraktforhold ikke kan fortolkes således, at det omfatter en situation, hvor der ikke foreligger en forpligtelse, som en part frivilligt har påtaget sig over for en anden. De har på dette punkt henvist til Domstolens praksis vedrørende Bruxelles-konventionens artikel 5, nr. 1, hvis bestemmelser i det væsentlige svarer til bestemmelserne i forordning nr. 44/2001 (jf. bl.a. dom af 17.6.1992, sag C-26/91, Handte, Sml. I, s. 3967, præmis 15, dommen i sagen Réunion européenne m.fl., præmis 17, og dom af 17.9.2002, sag C-334/00, Tacconi, Sml. I, s. 7357, præmis 23).
- 24 På dette grundlag har Freeport konkluderet, at der ikke består et kontraktforhold mellem Freeport AB og Olle Arnoldsson, idet førstnævnte ikke har påtaget sig forpligtelser over for sidstnævnte. Freeport har gjort gældende, at hverken en

repræsentant efter loven eller en befuldmægtiget for Freeport AB har afgivet nogen form for tilsagn over for nævnte person, og at dette selskab yderligere heller ikke har tiltrådt aftalen om betaling af det skyldige beløb.

- 25 Olle Arnoldsson har erkendt, at på tidspunktet for indgåelse af aftalen var der ikke noget selskab, der ejede fabriksudsalget i Kungsbacka, som endnu ikke var åbnet. Han har præciseret, at på denne dato fandtes der ingen repræsentant efter loven eller befuldmægtiget, der kunne repræsentere Freeport AB. Han har imidlertid gjort gældende, dels at Freeport har indgået aftalen såvel i eget navn som på vegne af det selskab, som i fremtiden skulle eje fabriksudsalget, dels at Freeport i henhold til en sådan aftale har givet instruks til det fremtidige selskab, nemlig Freeport AB, om at betale Olle Arnoldsson det pågældende beløb. Ved at slutte sig til Freeport-koncernen har Freeport AB desuden accepteret den betalingsforpligtelse, der påhviler selskabet.
- 26 Olle Arnoldsson har således gjort gældende, at den forpligtelse, der fremgår af aftalen, der frit er indgået af Freeport AB, ikke angår et forhold uden for kontrakt, men derimod falder inden for rammerne af et kontraktforhold. Han har således konkluderet, at ved anvendelsen af artikel 6, nr. 1, i forordning nr. 44/2001 er søgsmålet, der er anlagt mod såvel Freeport AB som Freeport, en sag om kontraktforhold.
- 27 Kommissionen har gjort gældende, at det tilkommer den nationale ret at vurdere det retlige forhold mellem Freeport AB og Olle Arnoldsson for at afgøre, om dette forhold kan anses for kontraktmæssigt. Den nationale ret kan støtte sig på alle de faktiske og retlige omstændigheder i hovedsagen med henblik på afgørelsen af, om Freeport på tidspunktet for indgåelsen af aftalen var repræsentant efter loven eller befuldmægtiget for Freeport AB.
- 28 Kommissionen har imidlertid anført, at det første forelagte spørgsmål ikke er relevant for fortolkningen af artikel 6, nr. 1, i forordning nr. 44/2001, således at et svar på dette spørgsmål er overflødigt.

- 29 Ifølge Kommissionen ønskes der med spørgsmålet nemlig oplyst, om artikel 6, nr. 1, i forordning nr. 44/2001 kan fortolkes i lyset af de bemærkninger, der fremgår af præmis 50 i dommen i sagen Réunion européenne m.fl. Den faktiske og retlige kontekst, hvori tvisten i hovedsagen indgår, er imidlertid fuldstændigt forskellig fra den, der lå til grund for den nævnte dom. I modsætning til det, der var tilfældet i den sag, hvor hovedsagen var anlagt ved retten i en medlemsstat, hvor ingen af de sagsøgte havde bopæl, vedrører tvisten i den foreliggende hovedsag anvendelsen af artikel 6, nr. 1, i forordning nr. 44/2001, fordi Olle Arnoldsson har anlagt sag ved en svensk ret, der er beliggende i den retskreds, hvor Freeport AB har hjemsted. Ifølge Kommissionen er præmis 50 i dommen i sagen Réunion européenne m.fl. kun en påmindelse om hovedreglen, hvorefter en undtagelse til princippet om, at det er retten på det sted, hvor sagsøgte har bopæl, der er kompetent, skal fortolkes strengt.
- 30 For det tilfælde, at Domstolen finder det nødvendigt at besvare det første præjudicielle spørgsmål, har Kommissionen gjort gældende, at forskellen mellem et krav vedrørende et kontraktforhold og et krav, der støttes på ansvar uden for kontrakt, ikke udelukker anvendelsen af artikel 6, nr. 1, i forordning nr. 44/2001, men kan tages i betragtning af den nationale ret ved vurderingen af betingelsen om, at der skal være en forbindelse mellem kravene, der begrunder, at de behandles og påkendes samtidig for at undgå uforenelige afgørelser i tilfælde af, at kravene blev påkendt hver for sig.

Domstolens svar

- 31 Det følger af fast retspraksis, at det som led i den samarbejdsprocedure mellem de nationale retter og Domstolen, som er indført ved artikel 234 EF, tilkommer denne at give den forelæggende ret et hensigtsmæssigt svar, som sætter den i stand til at afgøre den tvist, der verserer for den. Under denne synsvinkel påhviler det Domstolen i givet fald at omformulere de spørgsmål, der forelægges den (dom af 23.3.2006, sag C-210/04, FCE Bank, Sml. I, s. 2803, præmis 21 og den deri nævnte retspraksis).

- 32 I denne henseende skal det bemærkes, at den forelæggende ret ønsker oplyst, om et søgsmål som det, der er anlagt af Olle Arnoldsson mod Freeport AB, er en sag om kontraktforhold, idet retten tager udgangspunkt i den forudsætning, at artikel 6, nr. 1, i forordning nr. 44/2001 kun finder anvendelse i tilfælde af identitet med hensyn til retsgrundlaget for de søgsmål, der er anlagt mod de forskellige sagsøgte ved retten i den retskreds, hvor en af de sagsøgte har bopæl.
- 33 Følgelig skal det vurderes, om denne forudsætning er i overensstemmelse med forordning nr. 44/2001, ved i det væsentlige at undersøge, om denne forordnings artikel 6, nr. 1, finder anvendelse på tilfælde, hvor de søgsmål, der er anlagt mod flere sagsøgte ved retten i den retskreds, hvor en af de sagsøgte har bopæl, hviler på forskellige retsgrundlag.
- 34 I denne henseende bemærkes, at den kompetence, der er fastlagt i artikel 2 i forordning nr. 44/2001, nemlig at det er retterne i den medlemsstat, hvor sagsøgte har sin bopæl, der er kompetente, udgør det almindelige princip, og det er kun som en fravigelse af dette princip, at forordningen fastlægger specielle kompetenceregler i tilfælde, der udtømmende er opregnet, og hvor sagsøgte, alt efter omstændighederne, kan eller skal sagsøges ved en ret i en anden medlemsstat (jf. dom af 13.7.2006, sag C-103/05, Reisch Montage, Sml. I, s. 6827, præmis 22 og den deri nævnte retspraksis).
- 35 Desuden er det fast retspraksis, at disse specielle kompetenceregler skal fortolkes strengt og ikke kan føre til en fortolkning, der rækker ud over de tilfælde, forordning nr. 44/2001 udtrykkeligt har for øje (Reisch Montage-dommen, præmis 23 og den deri nævnte retspraksis).

- 36 Som det nemlig fremgår af 11. betragtning til forordning nr. 44/2001, bør kompetencereglerne frembyde en høj grad af forudsigelighed og være baseret på sagsøgte bopæl som det principielle kriterium, og dette kompetencekriterium bør altid kunne gøres gældende, undtagen i enkelte velafgrænsede tilfælde, hvor det på grund af sagens genstand eller af hensyn til parternes aftalefrihed er berettiget at lægge et andet tilknytningsmoment til grund.
- 37 Hvad angår den specielle kompetence, der er fastsat i artikel 6, nr. 1, i forordning nr. 44/2001, bestemmes det i denne artikel, at en person, såfremt der er flere sagsøgte, kan sagsøges ved retten i den retskreds, hvor en af de sagsøgte har bopæl, »forudsat at kravene er så snævert forbundne, at det er ønskeligt at behandle og påkende dem samtidig for at undgå uforenelige afgørelser i tilfælde af, at kravene blev påkendt hver for sig«.
- 38 Det fremgår ikke af ordlyden af artikel 6, nr. 1, i forordning nr. 44/2001, at der blandt de betingelser, der er fastsat for anvendelsen af denne bestemmelse, skulle findes en betingelse om, at søgsmål, der er anlagt mod forskellige sagsøgte, skal hvile på identiske retsgrundlag.
- 39 Som det allerede er fastslået for så vidt angår anvendelsen af Bruxelleskonventionens artikel 6, nr. 1, skal det undersøges, om der foreligger en sådan indbyrdes sammenhæng mellem de forskellige krav, som én og samme sagsøger gør gældende mod forskellige sagsøgte, at det er ønskeligt at påkende dem samtidig for at undgå, at der træffes uforenelige afgørelser i tilfælde af, at sagerne påkendes hver for sig (jf. Kalfelis-dommen, præmis 13).

- 40 Domstolen har haft anledning til at præcisere, at det ikke er tilstrækkeligt til, at afgørelser kan opfattes som indbyrdes modstridende, at der forekommer en divergens i løsningen af tvisten, men en sådan divergens skal ydermere foreligge i forhold til samme retlige og faktiske situation (dom af 13.7.2006, sag C-539/03, Roche Nederland m.fl., Sml. I, s. 6535, præmis 26).
- 41 Det tilkommer den nationale ret at vurdere, om der er en forbindelse mellem de forskellige krav, der gøres gældende for den, dvs. om der er risiko for uforenelige afgørelser, såfremt disse krav bliver påkendt hver for sig, og i denne henseende tage hensyn til alle nødvendige forhold i sagsakterne, hvilket — efter omstændighederne og uden at det på nogen måde er nødvendigt for at kunne foretage vurderingen — kan føre til, at retten tager hensyn til retsgrundlagene for de søgsmål, der er anlagt ved denne ret.
- 42 Denne fortolkning ændres ikke af præmis 50 i dommen i sagen Réunion européenne m.fl.
- 43 Således som Kommissionen med rette har gjort gældende, lå der en faktisk og juridisk kontekst til grund for den dom, der er forskellig fra den, der ligger til grund for tvisten i hovedsagen. For det første vedrørte nævnte dom anvendelsen af Bruxelles-konventionens artikel 5, nr. 1 og 3, og ikke samme konventions artikel 6, nr. 1.
- 44 For det andet vedrørte den nævnte dom til forskel fra den foreliggende sag sammenfald af flere former for speciel kompetence, dels kompetence i medfør af Bruxelles-konventionens artikel 5, nr. 3, vedrørende erstatning uden for kontrakt, dels en anden type speciel kompetence vedrørende erstatning i kontrakt, med den

begrundelse, at der var en forbindelse mellem de to søgsmål. Med andre ord vedrørte dommen i sagen Réunion européenne m.fl. et søgsmål, der var blevet anlagt ved en ret i en medlemsstat, hvor ingen af de sagsøgte i hovedsagen havde bopæl, mens søgsmålet i den foreliggende sag er anlagt i medfør af artikel 6, nr. 1, i forordning nr. 44/2001, ved retten på det sted, hvor den ene af de sagsøgte i hovedsagen har hjemsted.

- 45 Det er i relation til Bruxelles-konventionens artikel 5, nr. 3, at Domstolen har kunnet fastslå, at to krav, som under samme erstatningssøgsmål rettes mod to forskellige sagsøgte, og som støttes dels på ansvar i kontraktforhold, dels på ansvar uden for kontrakt, ikke kan antages at være indbyrdes sammenhængende (dommen i sagen Réunion européenne m.fl., præmis 50).
- 46 Hvis det blev antaget, at en kompetence på grundlag af artikel 5 i forordning nr. 44/2001, som er en speciel kompetence, der er begrænset til udtømmende opregnede tilfælde, skulle kunne danne grundlag for antagelsen til prøvelse af andre søgsmål, ville det skade forordningens opbygning. Når rettens kompetence derimod støttes på forordningens artikel 2, således som det er tilfældet i tvisten i hovedsagen, bliver den eventuelle anvendelse af samme forordnings artikel 6, nr. 1, mulig, hvis de betingelser, der er opregnet i denne bestemmelse, og som der er henvist til i denne doms præmis 39 og 40, er opfyldt, uden at det er nødvendigt at have identificeret retsgrundlagene for de anlagte søgsmål.
- 47 Henset til ovenstående betragtninger skal det første spørgsmål besvares med, at artikel 6, nr. 1, i forordning nr. 44/2001 skal fortolkes således, at den omstændighed, at søgsmål, der er anlagt mod flere sagsøgte, hviler på forskellige retsgrundlag, ikke er til hinder for anvendelsen af denne bestemmelse.

Andet spørgsmål

- 48 Med sit andet spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om anvendelsen af artikel 6, nr. 1, i forordning nr. 44/2001 forudsætter, at søgsmålet ikke er anlagt mod flere sagsøgte alene med det formål at unddrage den ene af de sagsøgte hans værneting ved retterne i den medlemsstat, hvor han har bopæl.

Indlæg for Domstolen

- 49 Olle Arnoldsson og Kommissionen har gjort gældende, at den specielle kompetence, der er fastsat i artikel 6, nr. 1, i forordning nr. 44/2001 — til forskel fra den kompetence, der følger af samme artikels nr. 2 — ikke er undergivet den betingelse, at søgsmålet ikke må være anlagt alene med det formål at unddrage en sagsøgt hans værneting ved retten i den retskreds, hvor han har bopæl. De har nærmere anført, at betingelsen i artikel 6, nr. 1, i forordning nr. 44/2001 om en forbindelse mellem kravene er tilstrækkeligt streng til at hindre, at der opstår risiko for omgåelse af kompetencereglerne.
- 50 Derimod har Freeport gjort gældende, at denne risiko begrundes, at anvendelsen af artikel 6, nr. 1, i forordning nr. 44/2001 undergives samme betingelse som den, der er fastsat i samme artikels nr. 2. For det første er denne betingelse, hvorefter det er forbudt at misbruge værnetingsreglerne i forordningen, udtryk for et alment princip, som ligeledes skal iagttages ved anvendelsen af forordningens artikel 6, nr. 1. For det andet er anvendelsen af en sådan betingelse bl.a. begrundet i retssikkerhedsprincippet og kravet om ikke at underminere princippet om, at en sagsøgt kun kan sagsøges ved retten på det sted, hvor han har bopæl.

Domstolens svar

- 51 Således som den forelæggende ret med rette har anført, indeholder artikel 6, nr. 1, i forordning nr. 44/2001 i modsætning til samme artikels nr. 2, ikke udtrykkeligt bestemmelse om det tilfælde, hvor søgsmålet alene er anlagt med det formål at unddrage sagsøgte hans værning. Kommissionen har i denne henseende anført, at medlemsstaterne i forbindelse med en ændring af Bruxelles-konventionen havde nægtet at gentage den henvisning, der fremgår af nr. 2, til et sådant tilfælde i artikel 6, nr. 1, idet de fandt, at den almindelige betingelse om, at der skal være en forbindelse mellem søgsmålene, var mere objektiv.
- 52 Det bemærkes, at efter at have nævnt muligheden, hvorefter en sagsøger kan anlægge søgsmål mod flere sagsøgte med det formål at unddrage den ene af de sagsøgte hans værning ved retterne i den medlemsstat, hvor han har bopæl, konkluderede Domstolen i Kalfelis-dommen, at det er en betingelse for at hindre en sådan mulighed, at der er en forbindelse mellem de krav, der fremsættes mod hver enkelt af de sagsøgte. Domstolen fastslog, at reglen i Bruxelles-konventionens artikel 6, nr. 1, finder anvendelse, når de krav, der gøres gældende mod de forskellige sagsøgte, er konnekse ved sagens anlæg, dvs. når det er ønskeligt at behandle og påkende dem samtidig for at undgå uforenelige afgørelser i tilfælde af, at kravene blev påkendt hver for sig.
- 53 Kravet om en indbyrdes forbindelse fremgik ikke af ordlyden af Bruxelles-konventionens artikel 6, nr. 1, men Domstolen har udledt dette krav af bestemmelsen for at undgå, at undtagelsen heri fra princippet om, at retterne i den stat, hvor sagsøgte har bopæl, har kompetencen, skal rejse tvivl om selve princippet (Kalfelis-dommen, præmis 8). Dette krav er efterfølgende blevet bekræftet ved dommen i sagen Réunion européenne m.fl. (præmis 48) og er blevet

udtrykkeligt regelfæstet ved affattelsen af artikel 6, nr. 1, i forordning nr. 44/2001, som har afløst Bruxelles-konventionen (dommen i sagen Roche Nederland m.fl., præmis 21).

- 54 Herefter skal spørgsmålet besvares med, at artikel 6, nr. 1, i forordning nr. 44/2001 finder anvendelse, når de krav, der gøres gældende mod de forskellige sagsøgte, er konnekse på tidspunktet for sagens anlæg, dvs. når det er ønskeligt at behandle og påkende dem samtidig for at undgå uforenelige afgørelser i tilfælde af, at kravene blev påkendt hver for sig, uden at det i øvrigt er nødvendigt særskilt at fastslå, at kravene ikke alene er fremsat med det formål at unddrage den ene af de sagsøgte hans værneting ved retterne i den medlemsstat, hvor han har bopæl.

Tredje spørgsmål

- 55 Med sit tredje spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om sandsynligheden for medhold i det søgsmål, der er anlagt mod den sagsøgte, som har bopæl i domsstaten, er relevant ved vurderingen af, om der foreligger en sådan risiko for uforenelige afgørelser som omhandlet i artikel 6, nr. 1, i forordning nr. 44/2001.
- 56 Det fremgår imidlertid af den forelæggende rets redegørelse, at dette spørgsmål er stillet for det tilfælde, at det, for at der kan antages at være en forbindelse mellem flere krav, skulle være en betingelse, at de hvilede på samme retsgrundlag. Det er således i denne sammenhæng, at Freeport har gjort gældende, at der ikke fandtes nogen risiko for uforenelige afgørelser, eftersom aftaler ifølge svensk ret ikke kan forpligte tredjemand til at foretage en betaling, og følgelig at søgsmålet mod Freeport AB savnede retligt grundlag.

- 57 Som det imidlertid blev fastslået i besvarelsen af det første spørgsmål, kan artikel 6, nr. 1, i forordning nr. 44/2001 finde anvendelse i tilfælde, hvor de søgsmål, der er anlagt mod de forskellige sagsøgte, hviler på forskellige retsgrundlag.
- 58 Henset til dette svar er det uforholdsmæssigt at besvare det tredje spørgsmål.

Sagens omkostninger

- 59 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Tredje Afdeling) for ret:

- 1) **Artikel 6, nr. 1, i Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område skal fortolkes således, at den omstændighed, at søgsmål, der er anlagt mod flere sagsøgte, hviler på forskellige retsgrundlag, ikke er til hinder for anvendelsen af denne bestemmelse.**

- 2) **Artikel 6, nr. 1, i forordning nr. 44/2001 finder anvendelse, når de krav, der gøres gældende mod de forskellige sagsøgte, er konnekse på tidspunktet for sagens anlæg, dvs. når det er ønskeligt at behandle og påkende dem samtidig for at undgå uforenelige afgørelser i tilfælde af, at kravene blev påkendt hver for sig, uden at det i øvrigt er nødvendigt særskilt at fastslå, at kravene ikke alene er fremsat med det formål at unddrage den ene af de sagsøgte hans værning ved retterne i den medlemsstat, hvor han har bopæl.**

Underskrifter